

Pridplata na celu god. 3 for.; na pol god. 1 for. 50 nov.; na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uredničko uputiti.
Neprihvaćena ne vraćamo.

God. II. U Kalači

U Četvrtak 7. Rujna 1871.

Broj 36.

Veresia.

I.

Mi nismo moraliste (čudorednici) da ovde opisivamo one žalostne posledice, koje zbog gubitka poštenja društveni život prate, i zbog kojih danas sutra na toliko ćemo doći: da će nam se i slador i med ogorčati; nećemo sladkog užitka u društvu naći, niti pouzdanog sastanka imati, izpuniće se nad nama, što sveto pismo reče: „i postadoše im dušmaninom njihovi kućevni.“

Nama je ovde samo to žao, što se veresia sve veća i veća gubi, a bez te nijedan čovik, bio ma kako bogat, ili puki siroma, nemože obstojati. Svaki čovik ima vrime, kad u kojoj stvari obiluje, al ima i tako vrime kada magadi. Poštena veresia je dakle svakom podjednako potrebna.

Ništa tako neosakati čovika, ko bezdušna veresia. Mi smo bogatih Bunjevaca poznavali, pak buduće su u vrime nužde bezdušnu veresiju uporabili, to im je sva imovina za kratko vrime iz ruku se izkliznula, pa tuđih ruku dopala. Poznajemo u blizini dva sela bunjevačka gdi su ljudi marljivi, i radinji — al buduće nećeni pak neume naći poštene veresije, to se na očigled gube, pa imetkom i brojom propadaju.

Poštena veresia to je čoviku klupa, na kojoj opočiniti ima, ili zaklon u kom se zakloniti može; to je jednom putniku Jakova patriara bunar, na kojem sroju i svojih živinah žedj utrniti može; to je putniku u velikoj žestini hrast, koji ga granjem svojim obrani,

da mu krv u mozgu neuzavre, kada sidne da opočine i jilom se pokripi.

Ne samo obitel, već i cila država koja neima poštene veresije tako počme veniti ko stablo, koje nikakvo vlage nedobiva i ako nenadje muža koji bi umio vrilo veresije otvoriti, u toj državi će žila životna malaksat, i najposli sav građanski život izčeznut.

Mnogo su ljudi o veresiji državnoj govorili i pisali, pak priko i uzduž tvrdili: da je te velike kamate, koja se na sve strane od oskudnih ljudi čupa, jedini uzrok onaj zakon, koji kamatu u 6 forinti uzakonjiva. Nisu ljudi mirovali, dok taj zakon nisu iz zakonika izbacili. No mi nećemo da ga branimo, to ni prije nismo činili, buduće smo ga tako smatrali: ko bravu koja nad otrovom stoji, ipak ljudi se truju; već samo biližimo, da kamata od ono doba nimalo nije opala.

Ljudi bezdušni obsidaju sad već i najpoštenije novčane zavode, pak jednim ili drugim putem ugrabljaju novce i od siroma i sad bezdušne kamate čupaju. Duša njihova nije se ni prije od tog grozila, al se kad i kad koža njihova ježila, no sad su već i o tog oslobodjeni, sidnu okolo štedionice ili banka, ulože svoje novce, pak kad je opadanje u novčanom talašanju — kad malo njih novac ulažu a mnogo ih istu, onda baš vade svoje uložene novce i za kratko vrime silno kamate beru i to najvećom povoljnošću; jel kamata je slobodna mah bi i kožu s tila dužnika ogulila, a virovnik ima ugodnu prigodu svoj novac po volji uložiti i izvaditi.

Ova nemila okolnost, koja nužnog čovika ubija, ponajviše snalazi Slaviana; jel on je neuk, neučan dakle može ga lahko svaki zamamit, drugo neizkusan, nepoznađe zavode, pa i gdi ih ima te neuporablja, već se sve još pojedine veresie maša, koja ga i pali i brije i guli.

Slavian kad ima novaca, te nezna uporabit, sve donle dok mu na toliko nenaraztu da može što kupiti, dakle leže mu neplodni, ili se malo po malo bez znatne koristi potroše, ako ga nužda napane. Buduć je neizobražen to ili nezna da ima na svitu baš valjda i u njegovom mistu banka ili štedionice; ako pak zna, to je njemu stid i zapleteno tamo ići, pak se očito podpisivat: on voli u skrovitom to podpisat, jel prikrižit, za što mu nitko dobar ne stoji da ga neće privariti, pak skupu kamatu plaća, i svaki put štrepi da će ga virovnik napasti, i u najnesgodnie vrime glavninu izkati.

No al i nečudimo se što se Slavian s ovi blagodati zavodi neće da oprijalelji, jel čuje on to: da u tih zavodih valja rič zadatu točno održati i pismo dato u obilježeni dan i sat izminiti, a točnost se nije baš u slavianskom gnjizdu legla.

Slavian buduć je blagodaran i rado dili svoje stvari bez kamate, tako bi želio — da kad njemu što nestane i drugi ljudi š njime obhadjaju. On ako je komu što na zajam dao stidi se na uročeno vrime povratka želiti; ridko će svojeg dužnika javiti, ako se taj sam od sebe neće siliti. Al isto tako čini i on kad što uzajmi, nimalo se nepaštri vratiti, on misli, da mu je tko zato uzajmio, jel je suviše imao, pak kad ga od svojih tko opomene, da dug plati: ah — kaže — ima on dosta pak nek čeka; i tako običajno executiu dočeka.

Buduć dakle slavian u vraćanju nije točan, to virovnik uračuna, pak debelu kamatu mu uesapi — veli Bog zna kad će viditi, valja se dakle za kamate barem za dvi godine naprid postarati, koje nevaljano svojstvo po Slaviana vrlo žalostne poradja posledice. Poštene pojedini nikako se neće odlučiti da mu zajme; jel nitko neće da mržnju za svoj rodjeni novac sebi kupuje, da pače i zavodi nisu za Slaviana prijatni, jel odbornici koji zavodom upravljaju poznavši ovu neprijatnu Slaviana narav, običajna s tom izidju na mejdan pak Slavianu drugog pridpostave.

Eto ti ga dakle da mora bezdušni rukuh dopasti, koji i najsitnie perce s tila mu oljuštre, pak se tako kod Slaviana i bogatiji gubi, jel neumi svoj novac i donle ploditi dok bi ga nakupio da što nabavi, i nuždan propada jel nenalazi poštene veresie, koja bi ga tako za vrime pomogla da mu budućnost nepokvari. Al buduć je toj neprijatnoj okolnosti sam Slavian kriv, to mu nitko drugi neće bez njega popraviti.

DOMAĆI POSLOVI.

Z A K O N

u pogledu ravnopravnosti potvrđen 7-oga prosinca a obnarodovan 7-oga prosinca godine 1868.

(Produženja.)

18. §. U državnim sridnjim i višim školama, što u onim predelima — u kojima se više no jedan jezik govori — postoje ili se podići imaju, ima se za svaki od ovih jezika stolica za jezik i književnost postaviti.

Ovaj članak daje uputstva, kako da se u pojedinim učevnim zavodima zaktivima sviju narodnosti za dosta učini. Pa kad pogledamo u Bačkoj i u Banatu redom sve sridnje i više učione, nećemo li do tog uvirenja doći, da je postojeće stanje naših učiona prava bruka na ovaj zakonski članak, pa zar se još u ovakom stanju može i govorit, da potpuna ravnopravnost sviju narodnosti vlada? Pa vidimo li barem znaka kakvog, kojim se smira poboljšat hudo prosvitno stanje nemagjarskih narodnosti? Po gymnazija su nam ponajviše nastavnici ljudi, koji našega jezika ni proslovit a kamo li na njemu pridavati znaju, a tako je i sa nadzornikom, i cilom školskom upravom, koja nikad i nerazbira, imali i kolko djaka nemagjarskih narodnosti, i da se posavituje zbilski o tom, kako bi se i naša dica već jednom bez odrodjenja na nauke dati, i sebe izobraziti mogla. Zar nebi rodoljubi poslanici nemagjarskih narodnosti mogli na saboru interpelovat ministarstvo zašt se ovaj zakon savestno i u svojoj cilosti ne izvršuje; ili je taj zakon samo zato donešen da se vanskom svitu u pogledu ravnopravnosti oči zamažu, pa da se dokazat može kako su nepravedni i pritirani zaktivni narodnosti, koji sa ovakim zakonom nisu zadovoljni. Ako je pak zakon ovaj sa tim smirom stvoren, da se i u život uvede, onda nam prema dosadanjem praktičnom upotribljenju i oživotvorenju ovoga zakona čudno ili upravo neponjatna dolazi odgovornost ministarska za izvršenje zakona. Zar je zakonodavno tilo samo zato tu, da zakone stvara, i donosi, a da ne kontrolise ujedno dotičnu izvršnu vlast, da li zakon ostvaruje i u život privodi. Priporučujemo osobitoj pažnji onih poslanka na ugarskom saboru ovaj pridmet, koji su pozvani, da nad interesima i bitnim uslovima narodnoga života pojedinih narodnosti nepristano bdiju.

19. §. U zemaljskom sveučilištu (egyetem) jezik je pridavanja magjarski; no za sve jezike i književnosti, koje u zemlji postoje, imaju se — ako još nisu podignute — osobene stolice podići.

Kako stojimo u ovom pogledu najbolje će znat oni, koji su nauke na peštanskom sveučilištu svršivali. Bilo je i ima i sad stolica francuskog, inglezskog pa i samih orijentalnih jezika, ali katedre za jezike, što se u zemlji govore, naime za slavenske jezike ako je i bilo samo za vrime, i tu su obično postavljeni ljudi, koji dotičnog jezika iz knjige učije, pa tako ga i nakaradjeno pridavaše. Omladina što se uči na universitetu, mogla bi ovom zlu pozivajuć se na ovaj zak. članak, kod dotične vlasti doskočit.

20. §. Općinske skupćine same biraju sebi? zapisnički i dilovodni jezik. Zapisnik se ima i na onom jeziku vodit, na kom vodjenje jedna petina glasujućih članova za nužno nadje.

(Slidi.)

ODZIV NAŠEMU SUBOTČANINU I ZVONIMIRU U
POGLEDU PROSTA DVOGLASNIKA „ĉ“ I M.
KATEKIZMA.

Koliko valja, toliko vrēdi.
Posl.

(Konac.)

I naš mili Zvonimir, i on zvoni glasom: taj Bunjevac, ta naš je, Bog ga neubio, pak ga moramo trpiti!

On kako mi se vidi kao prijatelj stare škole duše u frulu stare dresure. I on glasom babačkih prisposodbah, hoće da uguši u Bunjevcu muževski glas osvędočenja.

Ej naš mili Zvonimire, odbacite vi ono načelo starih naučiteljah: „Děte je panj, u koj moram silom onoliko urivati, koliko mi je samo više moguće.“ Stavite se vi uz Bunjevca i priznajte naravni razvitak dętečega razuma. Treba dęte prije naučiti govoriti, misliti, s naukom ga omiliti, tek ga istom katekizirati; al i to ne nesmiljenim pametisanjem, nego analitičkim načinom u tumačenju i izpitivanju¹⁾, pak će te se osvędočiti, da kada Anka zaboravši rieči bude zaboravila i groktiti Kraljevića Marka; al dęte će ipak znati svoju znanost, jer je za uporabni život steko neizgubljivu svojinu ne u golih riečih papagaička kalupanja, nego u bitnosti stvari. Jest, dętu treba njihovoj naravi primjereno učiti, njegovati i izobrazavati; treba nam se svojski pobrinuti za njihovo buduće vręmenito i vjekovito oprędeljenje. — S vręmenom i do zgrade više.

Ej ta slavskim milovanjem mila bratjo! okanite se opiranja i svadnje, jer gdje je svadnja, tu nije radnja. Nesložna bratja, propala kuća veli poslv. Zahvatimo čvrstom rukom u naše srce te izčupajmo taj kukolj, koji rodi otrovnim plodom jogunluka. Evo nam se pręd očima prostira ogromna narodnja pustinja, koju baš moramo težkim trudom i naporom prevaliti i obraditi. U tom mučnom poslu bunjevačkim ogrlimo se, udrimo bratski ruku o ruku te odvažno i složno radimo, radeć kitimo svoju crkvu.

Sloga od Boga, a nesloga od zloga, veli narodna poslv. Tako je i nije drugčie! U slogi trud nije u zalud, jer kad se bratja slože i olovo plivat može opet veli poslv. — Samo poslujmo i radimo; pa ako nam se neda kako hoćemo, a mi kako možemo. Naše kolo, naš gajdaš, igrajmo kako znamo.

Suga i kukavica nije u stanju ni sebe ni druge pomoći reće M. Stojanović. Pak i zbilja u robstvenom jarmu strastvenog jogunluka s krstitima rukama gledajući u nedoglednu propast, što bi i bili drugo nego kukavice, žuge i pijavice narodnje nam žile. Tko nenastoji sam sebi pomoći, nije vrędan, da ga drugi pomogne. Ob ovoj istini osvędočismo se nad samim sobom, kada s tudja hata ostadosmo u sręd blata.

Bratjo! „Napřed goni nas duh vręmena poput silne rike: napřed stupajmo! opominja vręme. Tko stoji nepomično, toni, propada. Samo kukavica, strašljivica plaši se gromke huke i buke; tko shvaća i ponja duh vręmena, taj nastoji, trsi se, napřed teži, sve svlada, sve pobeđi, sve ukloni s puta zapřeke. Mladež trči, srnja, leti; stari teturaju i vuku se na palici trudno, a muževom se dolikuje stupati čvrstim korakom pravim putem, kolotečinom k uzvišenom cilju.“²⁾ Bunjevac.

¹⁾ Za primer takvog valjanog kateketskog postupanja, vidi u listu „Učitelj u školi“ sv. 11. l. 59. br. 17.

²⁾ Vidi B. Š. nov. br. 30. O. M. Stojanovića.

D O P I S I.

H a m b u r g 15. Kolov. Prije nego što putnik dospije do ovog vilajetnog grada, pritrče na željeznici do 46 milja ravnu koja se već s onu stranu Berlina započela, i iztraja sve do siverna i iztočna mora. Ova je gđi i gđi s brižuljci piskoviti izprikrizana, koji su ipak veoma uski. Na mnogi misti je podvodna, najviše dakle krasnih livada razvija, na kojima se vidi svagdi neumorna čovičja ruka; jel prvo se privlače priko njih mali jarci koji privadjaju vodu u jedan veliki, drugo svaka je po širini svojine korlatom prigradjena, što je ovde veoma lahko izvesti, jel kako rekoh — u drugom opisu — tu su drva posvuda posadjena, ovima se raztavlja jedna njiva od druge, a osim toga i šume su njivama uvršćene. Drvama neda se ovde omatoriti, već kako je zemljište popravljenno t. j. natoreno, da se pisak vijavac u rodnu zemlju obratio u mah se šuma na drugu njivu primišća, da se i ova natori.

Kad ovudan putuješ, tužiš srcem zašto da ostaju naši piskovi tako prizirani, kad bi još i od ovih mogli krasniji i plodniji postati, uzdišeš, koja će to dieta biti, koja će poroditi zakon: da se zemljište svakom izda u jednom komadu, i svaki toga postane pravim gospodarom.

O tom misleć stigneš u Hamburg, varoš ogromnu, i staru. Da je prastara odaje ti slika kuća, koja ti iz daleka navišćiva da su ovde obitaoci Nimeci. Ovi poklem su želili u blizini Elbe rike koja se odud uliva u siverno more, nisu više grunta mirili, nego što je koji zazidjati mogao, zato su kuće sve ko sabijene, izgledaju ko one u nimačkih selih po obliku, al su veoma visoke na 4- i 5 kati uzidjane. Zid im vrlo tanak ko sadanje željezničke staje od drva skrvene, i okna dobrom i lakom crvenom ciglom uzidjana. Tavana neima već sve do vrha ljudi stanuju, ko ni podruma sa sokaka, jel to je već gornje Nimačke običaj da su i tu dućani, u kojima se espap, jilo, vino i pivo prodaje.

Toliko vina u Berlinu i Beču ukupno nevidiš da se toči ko u Hamburgu. Uzrok je k tomu, što silni matrozi i sami tušta popiju al i u galiama po svitu raznesu, i to sve u bocama zapečetjenima. Ove kad se na kola slažu izgledaju ko jedna kamara. Boce su slamicom jedna od druge oddiljene. Kola su veoma teška, konji još težji ko na mast gojeni, i nevirujem da jim meso i mast kad već snagom klonu neizmire. Al kola su po najviše na pera pravljena; što god se dakle na njih tovari to se ne trese, već nija.

One stvari koje su tekuće nemeću se vrhu kola, već pod kola, ta su visoka, i izpod njih vise zaklopljeni kablovi. Tako po najviše raznose mliko, voće, da se ne izlupa. I obranicu imadu, al ta nedere samo jedno rame ko ona, na kojoj naše divojke iznose rabadžijama užinu već priko vrata se izteže, i izgleda ko jaram, tako lipo izsičena, da vratu nesmeta i na obadva se ramena smisti, i ova netare, a s dva kraja vise na lančiću ili dva košara, ili dva kabla, po razlici što tko nosi. Ovakim načinom dite veće brime nosi lakše nego što bi ga kod nas čovik odneo. Na veće terete koji neima konje ima svoje taljige lake ipak duge, na dva visoka točka skrojene. Na ta silno brime može natovariti i lako prid sobom turati. A koji jednog ili dva psa hrani taj niže taljige napravi, i pse kao konje upregne i tako vodi. Pobre da vidiš koliki teret nose, sve bi se krstio, pak bi tako u mah i tvoje vaške uprego da ti silni kruh priko cile godine badava

neproždru. No Nimac je u svačem mudar pak ono brime što može na što drugo metnuti, nikad neće na svoja ramena staviti, ne ko prosti Bunjevac koji još drugdaš i tovarena kola kad maže, svojom snagom se napinje, kad bi s dva drveta lahko ih mogo dizati, pak i bile gaće ne bi okenjačio.

Ovo je vilajetna varoš gdi se svakojakih jezika izkuplja ko jednoč u Babelu. Ovo je prava trgovačka varoš, mogo bi reći da su sve sgrade skladišta, hambari i dućani, al poklem trgovac uvik sa svitom napriduje, za to se sada dalje od Elbe nova varoš po evropskim sjajnim i krasnim ukusu uzdigla i to po ugodnom položaju; jel što je u ovom vidiku ridko tudan se brigovi uzvisuju, na koje su te svitle palače pomećane, a u dolove se pružaju bašte i šetališta nuz kanale, koji se iz jedne u drugu dolinu puštaju. Od ovih kanala se stvorilo jedno lipo jezero pod imenom Alsterdam poznato. To je široko i dugo, po svuda na obali nosi svitle palače bogatih novčara, kakvih vele da ima u Hamburgu barem osam stotina.

Al poklem svi Humburžani nisu mogli na Elbu se naredjati, gdi je pristanište veliko obastrto silnima galliama, koje su iz svieta ovamo teretom doplovile, čekajući da ovog vilajeta plod u Indiu odnesu: to su svu Hamburgku varoš izprikriživali s veliki kanali kakve im već mnoge i Elba zajmila, a druge su kopali — i tako Hamburgu milu sliku Venetie dali. No ovde neima one svitle sv. Marka piace, na kojoj sjaje zlatna crkva sv. Marka Evangelište u koju su postavili Mlečani svu svoju diku i slavu, jerbo ovde se tako razprostranio protestanisam da je Katolik samo po gdičkoji ostao.

Crkva sv. Mihojla katolička je ukusna al mala. Lutheranske imenom sv. Mihojla, Petra i Jakova lipo su zidjane. Al sve nadilazi ona sv. Petra, koja je u gothičkom štilu zidjana, ipak će se samo spolja još za dugo vrime rešiti, jel kako se vidi i tu ne dotiče novaca na crkvu ko ni u Pešti, jel mnogo triba na Bursu bankarsku nositi.

I ovde nedospijaju ljudi boga moliti, jel veoma se triba za novcom truditi. Tu radinji ne svete nedilju ako ne s time što se posli podne u neizbrojene pivare razidju, da hiljade i hiljade akova piva popiju. Kud god unidješ tu je vreva ljudi žena i dice, jel ti valja pobro znati da ovde i malanu dicu pivom poje. To je mislim uzrok, što u ovdašnjih nevidiš toliko živahnosti, ko u našima ljudma al imadu iztrajanosti, kako mi to i izreke jednog vojnika u Postdamu tolmačili, koji reče da su u jednoj francuskoj bitki 30,000 Prusa pali. Kad mu zabilježih: kako ste dakle nadvladali, odvrati: to je moralo biti, jerbo se mi nebi s bojišta bez tog povratili, da bi smo i svi popadali.

Ima Hamburg i svoje učene sgrade košto je muzeum umitnosti na Alster jezeru, al svima diku naduzima sprava strojna kojom se pijaća voda u varoš uvadja, i po svih ulica razliva. Ta se parnim strojom u visinu jednog torna uznosi, kuda 440 stepena vode pak ondud se spušća i tako u grad po gvozdenih debelih civih pod zemljom razilazi. Lip izgled daje putniku ovaj toran, i tako naknadja putniku teškoću kojom se na njegov penje. Odud se prividja sav Hamburg, i njegov daljnji okoliš.

Budućnost ovog grada sastoji u živahnosti pro-

meta, i množini dice, kojih nigdi više nisam vidio nego u samom Palermovu. Stari Rodoljub.

RAZNE VISTI.

— Tijer, dosadnji pridsidnik zakonodavnog francuskog tila, 30-og Kolovoza zaista biše odabran za „pridsidnika republike.“ Ovim pojavu slidbenici republike mogu se radovati, samo to je žalosno što republiku nije postavila oduševljenost francuska nego nemogućnost političkih stranaka. Vlast će mu trajati do raspusta zakonodavna tila, koje je ovim načinom ustavotvornim postalo.

— Pišu novine da se Njeg. Veličanstvo, naš kralj, s pruskim kraljem 5-og Rujna u Salzburgu sastao. Tamo je i Andrašya, koji je upravo uslid zahtiva Njih. Vel. pozvan, takodjer i Hohenvart.

— Ugarsko zakonodavno tilo, koje je do 15-og Rujna odgodjeno, na isti dan je na novo sazvano.

— Država u rusku sad dvi stvari žare i pale: kolera i vatra, i obadve u nečuvnoj miri. Na više misti se razbolili i svagdi je pola bolesnika pomrla. Vatra gdigdi i po po miliuna štete iznosi. I po sivernoj Nimačkoj takodjer bisni kolera.

— Srpska omladina otvorila je svoju šestu skupštinu u Vršcu i držala je 29. Kolovoza glavni sastanak. Posli duže razprave zabačene su promine pravila, što ih je vlada priporučila, kao što i pridlog odbora, da se vladu podnese nova molba radi odobrenja pravila.

— U Arbanaskoj buknuo je pravi ustanak. Po visti što odonuda dolaze, palo je na skadarskomu polju do 400 Arbanasa.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* Subatica 2. Rujna. Na jučerašnjim ovdašnjim sedmičnim trgu, dovoženo je mlogo rane i prodavana je ova vrlo dobro. Osim kukuruza, ostale vrste sve su sa nekoliko novčića u cini skočile. Cine pak bilježimo ove: žito 5 fr. raž 2 fr. 80 n. ječam 2 fr. kukuruz 2 fr. 80 n. — 3 fr. zob 1 fr. 45—50 n, požunac. Pošto ovogodišnja zob udara na miru po 50 i 56 vunti novih od požunca, to izostavljamo ovoj cinu označiti po maži.

Cinjenik peštanski 2-og Rujna. Cina vune stoji ko priašnje nedilje. — Svinji iz Magjarske i iz Srbije za Bečvane 27 $\frac{1}{2}$ —28 $\frac{3}{4}$ n., za iznos 29 n. — Novo sočivo 5 fr. — Stari grah bili 4 $\frac{1}{2}$ fr. — Mak 9 $\frac{1}{2}$ —10 fr.

CINA RANE. Pešta, 2-og Rujna. Čisto žito banatsko: 82 fnt. 5 fr. 80—95 n. 87 fnt. 6 fr. 60—65 n. — tisansko, peštansko, stol.-biogr.: 82 fnt. 5 fr. 85—95 n. 87 fnt. 6 fr. 65—70 nov.; — bačvansko: 83 fnt. 5 fr. 90 n. — 6 fr. 5 n. 84 fnt. 6 fr. 10—25 n. — Raž 78—79 fnt. 3 fr. 73—79 n. — Ječam 68—70 fnt. 2 fr. 97—3 fr. 47 n. — Zob 45—48 fnt. 3 fr. 4—21 nov. — Kukuruz, požunac 80 fnt. 3 fr. 80—90 nov. — Uzimajuć fnt. po lag djumr. maže.

Visina vode dunavske.

Pešta 4-og Rujna: 5' 10" nad 0. Požun 4-og Rujna: 5' 5" nad 0.

Poruke uredništva

Koprovnicu: Z. Dobili smo. — Bajmak: G. M. Pisma ćemo po redu upotribiti. A glede vaše namire izvolite se jasnije izraziti.